

HET FILMEN VAN POLITIEAMBTEAREN

In ons magazine "Argument"¹ publiceerden we een artikel van de hand van Meester Peter Crispyn, advocaat te Gent, nopens het filmen van politieambtenaren. We voegen ze in bijlage. Het artikel bevat een verduidelijking van de van toepassing zijnde wetgeving. Meester Crispyn heeft reeds veel ervaring opgedaan in deze materie.

Op 8 mei laatstleden bracht het controleorgaan op de politionele informatie (COC) een advies uit inzake het gebruik van de bodycam. Het document is terug te vinden op de website van het controleorgaan en heeft als uitgiftenummer CON190008.

In dit advies wordt onder punt 58 het filmen van politieambtenaren zelf besproken. Dit punt trok uiteraard onze aandacht, gelet op de regelmatig terugkerende problematiek waarbij personeelsleden gefilmd worden zonder dat ze hiervoor hun toestemming geven. Vervolgens worden deze beelden, waarop de personeelsleden in kwestie meestal duidelijk herkenbaar zijn, verspreid via allerhande fora, al dan niet vergezeld van grove commentaren van twijfelachtig allooi.

Het standpunt van de geïntegreerde politie is, kortweg gesteld, dat het filmen van politiemensen toegelaten is, enkel het verspreiden van de beelden zou een probleem kunnen stellen. Bijgevolg kan men niet optreden tegen de personen die filmen en heeft men geen enkele controle over hetgeen men met de beelden doet, tot het te laat is uiteraard en deze beelden reeds een eigen leven gaan leiden op het internet, met alle (veiligheids-)problemen van dien.

Eerst en vooral wensen we erop te wijzen dat tussenkomsten waarbij men politiemensen filmt, frequent gepaard gaan met een misdrijf.

Wanneer men doende is een misdrijf te filmen, zoals bijvoorbeeld slagen aan politie, weerspanning, racisme, etcetera...dan kan men de drager waarmee gefilmd wordt in beslag nemen teneinde de beelden neer te leggen ter griffie. Immers, de beelden kunnen bijdragen tot de waarheidsvinding. Artikel 35² van het Wetboek van strafvordering bepaalt dat alles wat dienen kan om de waarheid aan de dag te brengen, in beslag kan genomen worden.

In punt 58 van het verslag van het COC lezen we dat in een arrest van 14 februari 2019 het Europees Hof van Justitie³ duidelijk heeft gemaakt dat ook de politieambtenaar bescherming geniet van zijn persoonsgegevens tijdens de uitvoering van zijn politieopdracht en dat hij tevens een zeker bescherming van zijn privacy geniet. Het Hof maakt duidelijk dat voor het filmen van politieambtenaren tijdens een interventie geen beroep kan gedaan worden op de uitsluitingsgrond van het verwerken van persoonsgegevens voor uitsluitend persoonlijke doeleinden. Het Hof ziet ook mogelijkheden om het wel te filmen, we verwijzen naar het Arrest in kwestie, maar concludeert dat niet elk politioneel optreden het publiek belang raakt.

¹ **Argument** februari 2019

² **17 NOVEMBER 1808. - WETBOEK VAN STRAFVORDERING - EERSTE BOEK. (Art. 8 tot en met 136ter) Art. 35.** <W 1999-01-14/41, art. 2, 021; Inwerkingtreding : 08-03-1999> (§ 1.) De procureur des Konings neemt alles in beslag wat een van de (in de artikelen 42 en 43quater) van het Strafwetboek

bedoelde zaken schijnt uit te maken en alles wat dienen kan om de waarheid aan de dag te brengen; hij vraagt de verdachte zich te verklaren omtrent de in beslag genomen voorwerpen, die hem vertoond zullen worden; van een en ander maakt hij een proces-verbaal op, dat ondertekend wordt door de verdachte, of ingeval deze weigert, wordt daarvan melding gemaakt.

³ **HvJ 14 februari 2019, C-345/17, Sergejs Buivids**

Vervolgens stelt het COC dat diegene die de politieambtenaar filmt een gerechtvaardigd belang moet kunnen aantonen op het ogenblik dat de beelden worden gemaakt. Indien men geen rechtsgrond kan aantonen, stelt de betrokken auteur zich bloot aan een strafrechtelijke sanctie op grond van artikel 222 WGB⁴.

Randnummer 66 van het Arrest van het Europees Hof stelt verder ook: "*Evenzo moet er rekening mee worden gehouden dat de voor de verwerking verantwoordelijke, maatregelen kan nemen waarmee de inmenging in het recht op de persoonlijke levenssfeer kan worden afgezwakt.*"

Dit gaat over het gegeven dat als de uitzondering van verwerking voor journalistieke doeleinden zou worden aangenomen dat dan nog terughoudendheid aan de dag moet gelegd worden.

In het verleden poogde een filmer zich te beroepen op het feit dat de gemaakte beelden louter voor huishoudelijk gebruik⁵ bestemd waren. Men kan zich hier moeilijk op beroepen als men ze plaatst op fora die voor mensen buiten het huishouden zichtbaar zijn natuurlijk.

Een recent vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Gent dd. 18/05/2020 veroordeelde een beklaagde op basis van een inbreuk op artikel 222 1° WGB voor het filmen van politieambtenaren tot een geldboete van 1500 euro, bij gebrek aan betaling binnen de wettelijke termijn te vervangen door een gevangenisstraf van 2 maanden.

Ons inziens is het aantonen van een gerechtvaardigd belang op het ogenblik zelf

praktisch onmogelijk. De gefilmde personeelsleden zullen namelijk doende zijn met een tussenkomst of de filmende partij zal mogelijk niet ter plaatse het belang kunnen aantonen. Men kan zich ook afvragen in hoeverre het vragen naar het belang, zeker wanneer men moet doorvragen, niet valt onder de noemer verhoor. Op dat ogenblik is de Salduz-wetgeving van toepassing. Dit houdt in dat bepaalde rechten kenbaar moeten worden gemaakt vooraleer men aan waarheidsvinding doet. Kortom, idealiter maakt deze vraagstelling deel uit van een verklaring af te leggen op een later tijdstip, gevolgd door een onderzoek om af te toetsen of de verklaarde zaken correct zijn. In deze situatie zou men zich dus eveneens kunnen beroepen op artikel 35 Sv. en de drager van de beelden in beslag nemen.

Het COC vindt het merkwaardig dat er in de interne fiches van de geïntegreerd politie te lezen valt dat het filmen van politieambtenaren door derden tijdens een politie-interventie op zich geen misdrijf vormt, terwijl ervan wordt uitgegaan dat er alleen sprake is van een misdrijf wanneer de beelden gepubliceerd worden zonder dat de verwerking onder de uitzondering van journalistieke doeleinden valt.⁶ Dit is volgens het COC een te enge lezing van de uitspraak van het Hof van Justitie.

Op 15 maart 2016 ontvingen we reeds een standpunt⁷ van de Juridische dienst van de Federale Politie nopens een vraagstelling met betrekking tot het optreden wanneer het filmen gepaard gaat met een misdrijf of op zich een misdrijf uitmaakt. Dit standpunt gaat uit van het gegeven dat enkel de verspreiding van de beelden een mogelijks misdrijf uitmaakt, niet het filmen.

De vraagstelling volgde uit een artikel van de Juridische dienst gepubliceerd in het magazine Leadpol⁸.

Dit was het desbetreffend standpunt:

"Indien een strafrechtelijke inbreuk wordt vastgesteld en het bewijs ervan kan worden geleverd, staat niets de uitvoering van een identiteitscontrole in de zin van artikel 34, § 1, eerste of tweede lid van de WPA in de weg. Dit veronderstelt dat de politiediensten voorafgaand aan de identiteitscontrole de publicatie van de beelden van de interventie hebben vastgesteld en het bewijs ervan kunnen leveren. Als de politiediensten over de mobiele informaticatools beschikken om dit te doen, kunnen de maatregelen van gerechtelijke politie in verband met het misdrijf worden toegepast."

Wanneer we dit lezen en toepassen op het feit dat ook het filmen zelf een misdrijf kan uitmaken, dan wordt onze visie met betrekking tot toepassen van het artikel 35. Sv. gesterkt.

⁴ 30 JULI 2018. - **Wet betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens** Art. 222. De verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker, zijn aangestelde of gemachtigde, de bevoegde overheid, zoals bedoeld in titels 1 en 2, wordt gestraft met een geldboete van tweehonderdvijftig euro tot vijftienduizend euro wanneer :

1° de persoonsgegevens verwerkt worden zonder wettelijke basis in overeenstemming met artikel 6 van de Verordening en de artikelen 29, § 1, en 33, § 1, van deze wet, inbegrepen de voorwaarden voor de

toestemming en verdere verwerking;

2° de persoonsgegevens verwerkt worden in overtreding van de voorwaarden opgelegd door artikel 5 van de Verordening en artikel 28 van deze wet, met ernstige nalatigheid of kwaadwillig;

⁵ Arrest Hof van Beroep Brussel C/28/2018

⁶ **Prevention**, "het maken van beelden door derden tijdens politie-interventies", nr. 03/2019, 9 augustus 2019

⁷ **Ref.: DGR/JUR/AJO-2016/6569** middels e-mail gericht aan Koen Van Parys – VSOA Politie – dd. 15 maart 2016

⁸ Leadpol 12/2015

We wensen ook te wijzen op het feit dat, wanneer de beelden openbaar worden gemaakt, de veiligheid van identificeerbare politiemensen in gevaar komt.

Recente incidenten in het Brusselse hebben duidelijk gemaakt dat sommigen er niet voor terugdeinzen personeelsleden op te wachten aan het commissariaat om ze vervolgens aan te vallen.

Artikel 30 van de WPA⁹ voorziet in een mogelijkheid om een voorwerp die een gevaar oplevert voor personen, in beslag te nemen.

Uiteraard moet er rekening worden gehouden met de proportionaliteit, opportuniteit en subsidiariteitsprincipes wanneer men gebruikt maakt van deze wettelijke bepaling.

Naar aanleiding van het Arrest van het Europees Hof van Justitie werd op 10 april 2019 een parlementaire vraag¹⁰ gesteld aan Minister van Binnenlandse Zaken Pieter De Crem.

Uit het antwoord dd. 15/05/2019 blijkt dat, na een analyse van verscheidene incidenten, de nodige instructies werden verspreid en een preventiefiche werd opgesteld door de directie van preventie en welzijn op het werk.

Wat vragen wij als vakorganisatie?

VSOA Politie vraagt deze analyse, instructies en preventiefiche in te zien en het onderwerp te agenderen op het overlegcomité voor politiediensten.

VSOA Politie vraagt dringend een omzendbrief die verduidelijkt wat de mogelijkheden zijn nu blijkt dat de fiches van de GPI niet voldoende accuraat zijn.

VSOA Politie vraagt, indien bovenstaande redeneringen niet voldoende waarborg bieden om adequaat op te treden tegen het filmen van politiemensen en hun tussenkomsten, om een wetgevend kader die de mogelijkheid biedt de dragers waarmee gefilmd wordt, in beslag te nemen.

Koen VAN PARYS

Vast Afgevaardigde – Juridische dienst

---

⁹ **5 AUGUSTUS 1992. - Wet op het politieambt Art. 30.** [1] § 1. De [2] leden van het operationeel kader[2] mogen, in de plaatsen waartoe zij wettelijk toegang hebben, de voorwerpen of dieren die een gevaar betekenen voor het leven of de lichamelijke integriteit van personen of de veiligheid van goederen aan het vrije beschikkingsrecht van de eigenaar, de

bezitter of de houder onttrekken, zolang zulks met het oog op de openbare veiligheid of de openbare rust vereist is.

Deze bestuurlijke inbeslagneming geschiedt overeenkomstig de richtlijnen en onder de verantwoordelijkheid van een officier van bestuurlijke politie.

¹⁰ Schriftelijke vraag en antwoord nr: 3959 – Zittingsperiode: 54